

Jämlik svensk rättspsykiatrisk vård för patienter med utländsk bakgrund: en utvärdering med hjälp av nationella kvalitetsregister och intervjustudie med patienter, deras närstående och vårdpersonal

Research proposal by: Omed Abdul Rahman, RN, MSc. Mental health nurse at Department of Forensic Psychiatry, Sahlgrenska university hospital (SU). Supervisors. Patricia Olaya-Contreras University Lecturer Department of Nursing and Health Sahlgrenska Academy University of Gothenburg. Alessio Degl' Innocenti, PhD, Lic. Psy., Associate Professor at University of Gothenburg, Head of Regional Division for Healthcare Pharmacy and Assistive Technology, Region Västra Götaland. Eirini Alexiou, PhD, MD, Head of the Department of Forensic Psychiatry, SU. Christopher Holmberg, PhD, RN, Associate Professor at Sahlgrenska Academy, University of Gothenburg and at the Department of Psychotic Disorders, SU

Introduktion

Det övergripande målet för svensk folkhälsopolitik och hälso- och sjukvård är att göra det möjligt för hela befolkningen att uppleva en jämlik hälso- och sjukvård (1). Medan den allmänna hälsan i Sverige är god, finns det ojämlikheter i hälsa mellan grupper av individer såsom mellan utrikes och svenskfödda (2).

Detta är viktigt att ta itu med inte minst eftersom andelen utrikes födda i Sverige har ökat från 11 % 2000 till 20 % i slutet av 2021, det vill säga till cirka 2 miljoner personer (3). Folkhälsomyndigheten konstaterar att förståelsen för utrikesfödda individers hälsa är otillräcklig och att det behövs mer forskning (2).

1-Swedish Public Health Agency. Towards a good and equitable health. A framework for implementing and monitoring the national public health policy [Internet]. Östersund, Sweden; 2021 [cited 2022 May 15]. Report No.: 21273. Available from: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/bb50d995b033431f9574d61992280e61/towards-good-equitable-health.pdf>

2-Swedish Public Health Agency. Hälsa hos personer som är utrikes födda – skillnader i hälsa utifrån födelseland (Health, socioeconomic, and lifestyle factors among foreign born individuals in Sweden) [Internet]. Östersund, Sweden; 2019 [cited 2022 May 15]. Available from: <https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/publikationsarkiv/h/halsa-hos-personer-som-ar-utrikes-fodda--skillnader-i-halsa-utifran-fodelseland/?pub=61466>

3-Statistics Sweden. Snabba fakta: Utrikes födda i Sverige [Internet]. Stockholm, Sweden; 2022 Feb [cited 2022 Mar 7]. Available from: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/utrikes-fodda/>

Ökningen av patienter med utländsk bakgrund specifikt inom rättspsykiatri kan leda till fler kulturella och språkliga barriärer, vilket gör olika typer av behandlingar och terapier mindre effektiva och resultera i längre behandlingstider (4)

Forskning tyder på att patienter som inte behärskar modersmålet också känner sig mindre trygga på avdelningen än patienter med icke utländskbakgrund, vilket kan bero på bristande förståelse av vård- och behandlingsinformationen (4,5)

4-Seeman MV. Bilingualism and schizophrenia. *World J Psychiatry*. 2016;6(2):192.

5-Lutz, M., Streb, J., Titze, L., Büselmann, M., Riemat, N., Prüter-Schwarte, C. & Dudeck, M. (2021). Migrants with schizophrenia in forensic psychiatric hospitals benefit from high-intensity second language programs. *Frontiers in Psychiatry*, 12:711836.

Syfte

Syftet är att utvärdera indikatorer och resultat av vård och behandling bland rättspsykiatriska patienter i Sverige med utländsk bakgrund, samt utforska erfarenheter av facilitatorer och barriärer för produktiv vård- och vårdkommunikation ur patienterna, deras närstående och vårdpersonals perspektiv.

Studie 1. Resultat och indikatorer för vård och behandling

-Papper I. Resultat. Att bedöma vilka faktorer som påverkar rättspsykiatriska patienter med utländsk bakgrunds självutvärderade psykiska och fysiska hälsa, livskvalitet, brottslighet och jämföra detta med ålders- och könsmatchade patienter med icke utländsk bakgrund

-Papper II. Indikatorer. Att bedöma vilka faktorer som påverkar graden av hälsoinsatser, bedömningar och utvärderingar samt tvångsåtgärder bland rättspsykiatriska patienter med utländsk bakgrund och jämföra detta med ålders- och könsmatchade patienter med icke utländsk bakgrund

Studie 2. Patienter, deras anhöriga och vårdpersonals perspektiv
-Papper III. Patienternas och deras anhörigas perspektiv. Att beskriva
rättspsykiatriska patienter med utländsk bakgrund och dåliga svenska
kunskaper och deras anhörigas erfarenheter av facilitatorer och barriärer för
produktiv vård- och omsorgskommunikation

Papper IV. Vårdpersonals perspektiv. Att beskriva vårdpersonals
erfarenheter av facilitatorer och barriärer för produktiv vård- och
omsorgskommunikation med patienter och deras närstående som har
utländsk bakgrund och dåliga svenska kunskaper

Forensic psychiatric care professionals' experiences of communicating with foreign patients and their relatives: the importance of language and culture

<https://www.frontiersin.org/>

TYPE Original Research

PUBLISHED 07 August 2025

DOI 10.3389/fpsy.2025.1643806

Resultat

Ett övergripande tema:
effektiv kommunikation är grunden för
vård och behandling, men svår att skilja
från kultur

Resultat

Kategorier:

1- Vikten av tillfredsställandekommunikation för effektiv patientvård.

Studien betonar hur avgörande effektiv kommunikation är i vården av patienter med psykiatriska diagnoser och begränsade språkkunskaper, för att motverka ojämlik vård. Bristande språkkunskaper kan försvåra den terapeutiska relationen och leda till felbedömningar av patienters psykiska tillstånd.

Resultat

Kategorier:

2- Utmaningar och paradoxer vid användning av tolkar.

Tolkning upplevdes både som hjälpsfull och problematisk, där deltagarna föredrog fysiskt närvarande tolkar för att minska missförstånd. Studien föreslår ett strukturerat tolksystem med utbildade och certifierade tolkar som bör träffa terapeuten i förväg för att förstå diagnos och behandlingsplaner, vilket säkerställer korrekt informationsöverföring.

Resultat

Kategorier:

3- Kulturell förståelse som vägledning för djup kommunikation.

Kulturella föreställningar identifierades också som stora hinder. För att engagera patienter och närstående krävs förståelse för deras kulturella bakgrund och syn på psykisk ohälsa. Hälso- och sjukvårdspersonal behöver därför utbildning i kulturell kompetens för att förbättra förståelsen och planeringen av vården.

Resultat

Kategorier:

4- Patienters och närståendes behov av hälsokunskap för att förstå behandlingen.

Närstående utbildning / Närstående dag

Vikten av närstående utbildning i syfte att skapa förståelse.

Patientutbildning: Höja patientens kunskapsnivå om sin sjukdom och behandling.

Kulturella aspekter av psykiatrisk tvångsvård

Vikten av tydlig kommunikation

Vikten av tydlig information till patient och hans närstående om vad som sker när en patient blir inlagd, vilka rättigheter patienter har.

När tvångsvården avslutas behöver patienten också få en sammanfattning av vad hen har varit med om. De behöver upprepad information, både skriftligt och muntligt.

Kulturella aspekter av psykiatrisk tvångsvård

Familjen

Familjen är naturligtvis betydelsefull för de allra flesta människor – för personer med migrationsbakgrund kan dock familj och släkt få en särskilt betydelsefull funktion då man inte alltid känner till, eller har tillgång till, andra stödinsatser i samhället. I många kulturer är familjen och släkten den mest centrala enheten i samhället.

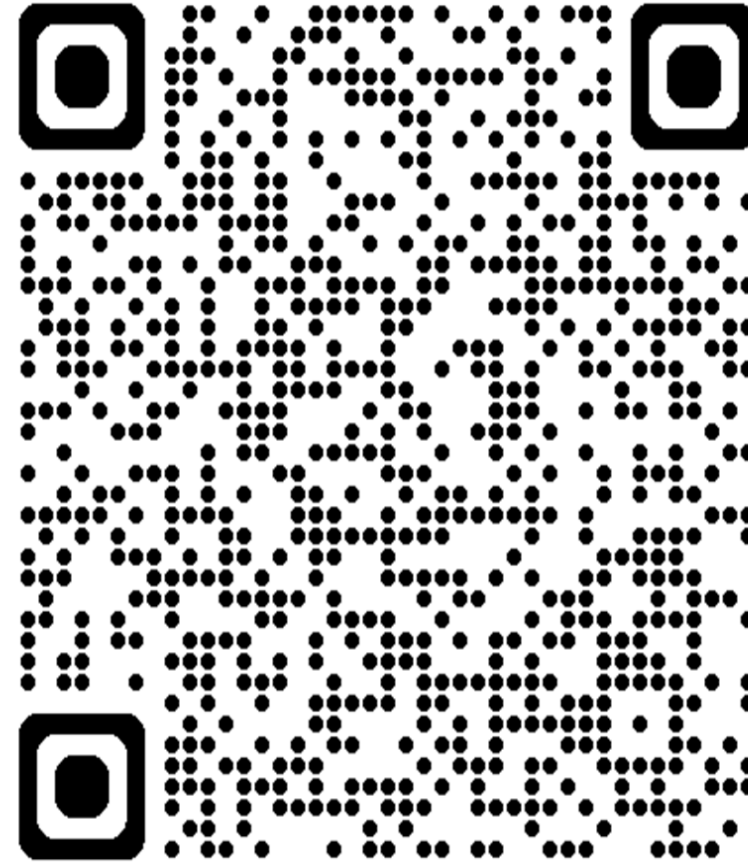
Kulturella aspekter av psykiatrisk tvångsvård

Syfte:

- Bidra till jämlik och god psykiatrisk vård för hela befolkningen.
- Medverka till ökad kunskap om kulturella faktorerens betydelse vid psykiatrisk diagnostik samt vård och behandling.
- Bidra till god tillgänglighet av psykiatrisk vård för patienter med en invandrar-, flykting- eller minoritetsbakgrund.
- Motverka all form av diskriminering i psykiatrisk vård.

Tips:

<https://www.transkulturelltcentrum.se/vara-kunskapsomraden/transkulturell-psykiatri1/kulturformuleringen/>

Ett litet budskap

Tillsammans kan vi skapa en tryggare,
mer inkluderande och rättvis vård för
alla som söker hjälp hos oss.

TACK

